

РЕШЕНИЕ

№ 2

гр. Шумен, 19.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на шестнадесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Йордан В. Димов

при участието на секретаря Татяна Св. Тодорова
като разгледа докладваното от Йордан В. Димов Търговско дело №
20233600900043 по описа за 2023 година

Производството по настоящото дело е образувано по предявен от Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК 837083941, с. Звегор, общ. Хитрино, обл. Шумен, ул. „.....“ №1, представлявана от председателя А.А.К. против Държавен фонд „Земеделие“, ЕИК 121100421, гр. София, бул. „.....“ №136 установителен иск да бъде признато за установено, че кооперацията не дължи сумата в размер на 28 772.22 лв., от които 8000 лв. главница по договор №3110606/26.03.1999 г. и 20 772.22 лв. мораторна лихва, натрупана към дата 09.01.2023 г., както и лихвата от тази дата до момента на завеждане на ИМ. Твърди, че в кооперацията било получено писмо във връзка с годишно счетоводно приключване и инвентаризацията на разчетите на ДФЗ, от което ставало ясно, че кооперацията е длъжник на ДФЗ по схема за финансиране на бъдеща реколта, по кето ЗК имала задължение в общ размер от 28 772.22 лв., от които 8000 лв. главница и 20 772.22 лв. лихва за просрочие. След поискана допълнителна информация от ДФЗ се установило, че ЗК е сключила Договор №3110606/26.03.1999 г. с ДФЗ по силата на който кооперацията получила чрез стоков кредит стандартни F1 семена за черен маслодаен слънчоглед за производство на стокова продукция срещу задължението да се възстанови фактурната стойност с ДДС на получения стоков кредит, заедно с 2% такса за обслужване. Видно от приложените в преписката фактури, в изпълнение на задължението си по договора, ДФЗ закупило от „Пестицид“ ООД 1000 кг семеанта за слънчоглед, като от последното била налице издадена фактура, а впоследствие при приемането на семената от ищцовата кооперация ДФЗ издало друга фактура, както и приемо-предавателен протокол за получаване на семената. Тези задължения на кооперацията не били изпълнени. Страните явно са били в контакт и са търсили начин как да се реши този въпрос и за това година по-късно бил сключен Договор за спогодба от 28.11.2000 г. по силата на който кооперацията и ДФЗ се споразумели ЗК

„Сила – 95“ да заплати на ДФЗ разсрочено сумите дължими като главница, а именно – 4000 лв. в срок до 10.12.2000 г. и още 4000 лв. и установената по договора лихва в срок до 30.11.2001 г. предвид това ищецът сочи, че задължението следва да е падежирало най-късно на 30.11.2001 г. като в продължение на повече от 20 години титулярът – ДФЗ не е предприел каквито и да са действия по неговото събиране и принудително изпълнение. Не са налице данни за каквито и да са действия, които според закона да прекъсват давността (явно ищецът има предвид погасителната давност). Намира, че в случая е изтекла общата предвидена в закона (чл.110 от ЗЗД) петгодишна погасителна давност, с която се погасяват всички задължения, за които не е предвиден друг срок. предвид изложеното моли да бъде признато за установено, че ЗК „Сила – 95“ не дължи на ДФЗ сумата в размер на 28 772.22 лв., от които 8000 лв. главница по договор №3110606/26.03.1999 г. и 20 722.22 лв. мораторна лихва, натрупана към дата 09.01.2023 г., както и лихвата от тази дата до момента на завеждане на ИМ. Моли да му бъдат присъдени и направените в производството разноси, които преценява като 4500 лв., от които 1150.89 лв. – държавна такса и 3349.11 лв., представляващи платено адвокатско възнаграждение.

В дадения срок от страна на Държавен фонд „Земеделие“ е депозиран отговор на ИМ. В него се сочи, че искът е неоснователен и недоказан. Соци, че петитумът съдържа искането да се приеме за установено, че ищецът не дължи сумите по процесния договор поради изтекла погасителна давност. Намира, че погасителната давност е материалноправен институт, като изтеклата давност не води до погасяване на самото вземане, то продължава да съществува, а длъжникът продължава да дължи – чл.118 от ЗЗД. Намира, че поради тази причина иск за признаване за установено на несъществуването на вземането на кредитора би бил неоснователен. Искът е неоснователен на самите твърдения при които е бил предявен. Намира, че предмет на отрицателния установителен иск може да бъде несъществуването на едно право, но не и фактът, че длъжникът не дължи. Соци, че представените от ищеца писмени доказателства не установяват, че полученият кредит е погасен. Във връзка с погасителната давност сочи, че след изтичането на нейния срок – чл.100 от ЗЗД кредиторът губи право да иска сумата да бъде събирана по принудителен ред, но не и да приеме сумата от длъжника при доброволно плащане от негова страна, дори да не е знаел, че давността вече е изтекла. Его защо моли да бъде постановен акт, с който да бъде отхвърлен така предявения иск като неоснователен и недоказан. моли на ответника да бъдат присъдени сторените в производството съдебни и деловодни разноси, включително и юрисконсултско възнаграждение съгласно Наредбата за правната помощ. Ако съдът присъжда разноси в полза на ищеца прави възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение.

Ищецът не е депозирал допълнителна искова молба в дадения му от съда срок, за което е бил редовно уведомен.

В съдебно заседание се явява процесуален представител на ищеца, който сочи, че поддържа иска така както е предявен. Соци се, че ответника не оспорва съществените обстоятелства, касаещи правния спор. Намира, че фактическата обстановка е безспорна.

Твърди, че ищецът има правен интерес от водене на настояща установителен иск предвид обстоятелството, че ищецът продължава да се води длъжник на ответника – ДФЗ, което е вписано в съответните регистри и носи неблагоприятни последствия за ищеца. Моли искът да бъде уважен, както и да бъде уважено искането за осъждане на ответника да заплати на ищеца разноските в производството. Представител на ответника сочи, че искът е неоснователен. Намира, че нормите на ЗЗД – чл.110 и чл.118 предвиждат, че независимо, че вземането е погасено, то ответникът продължава да дължи и ако плати това няма да бъде без основание. Намира, че единствено нормата на чл.98, т.12 от Конституцията на РБ дава възможност да бъдат погасени задължения на едно лице и то след като бъдат опростени от Президента. Моли искът да бъде отхвърлен и да му бъдат присъдени сторените разноски. Евентуално прави възражение за прекомерност на възнаграждението на процесуалния представител на ответника.

Така предявеният отрицателен установителен иск отговаря на предвидените законови изисквания и се явява **допустим**.

Съдът намира, че в настоящото производство е сезиран с отрицателен установителен иск да бъде признато за установено, че ищецът не дължи определени суми, произтичащи от облигационни отношения между страните.

Основно възражение изложено и в отговора на ИМ и в отговора на допълнителната искова молба е, че искът е недопустим, тъй като ищецът няма правен интерес от предявяването на подобен иск. Изложено е, че в нито един момент ответника не е предприел действия по принудително изпълнение на вземането и по този начин не е била засягана правната сфера на ищеца. Съдът намира това за установено и безспорно между страните. Правният интерес е предпоставка за редовното упражняване на всеки иск, но законодателят нарочно е упоменал, че същият следва да бъде установен в случаите на предявен отрицателен установителен иск – чл.124, ал.1 от ГПК *„Всеки може да предяви иск, за да възстанови правото си, когато то е нарушено, или за да установи съществуването или несъществуването на едно правно отношение или на едно право, когато има интерес от това.“*. Теорията нееднозначно приема, че не е необходимо да има правен спор или изпълнителен титул, който да заплашва лицето желаещо да отрече правото, като предяви отрицателен установителен иск. Теорията приема, че *„За да съществува интерес от установителен иск е достатъчно да се оспорва претендирано от ищеца право или да се претендира отричано от него право. Всяка от двете форми на правен спор поражда нужда от защита чрез установителен иск, защото смущава нормалното упражняване на правата на ищеца.“* – стр.184 от „Българско гражданско процесуално право“, проф. Ж. Сталев и екип, изд. Сиела, девето допълнено и преработено издание, 2012. В доказателствена тежест на ищеца в производството е да обоснове и установи наличието на правен спор. Ако правният спор съществува извънсъдебно тези обстоятелства следва да се установят. Ако правният спор се установява от твърденията на страните пред съда тогава съдът и без да има нарочно доказване може да приеме наличието на правен интерес без нарочно доказване. *„Интересът от установителен иск най-добре се разкрива, когато по*

делото ответникът оспорва претендираното от ищеца право или претендира правото, което ищецът отрича. Никаква нужда от доказване на интереса тогава не съществува. Когато ответникът признава иска, с това интересът от предявения установителен иск не отпада, защото за него решаващо е извънсъдебното оспорване.“ – стр. 185 от „Българско гражданско процесуално право“, проф. Ж. Сталев и екип, изд. Сиела, девето допълнено и преработено издание, 2012.

В настоящото производство заетата от ответника процесуална позиция е двойствена. От една страна той не отрича обстоятелството, че задължението му е погасено по давност. Също така твърди и че не е предприемал каквито и да са действия по принудително изпълнение на задължението. От друга страна твърди, че ищецът продължава да дължи, тъй като според закона вземането не е погасено с оглед нормата на чл.118 от ЗЗД.

С оглед на гореизложените твърдения съдът намира, че е налице правен спор между страните относно обстоятелството дължи ли се процесната сума и това удостоверява пред съда наличието на правен интерес за ищеца от водене на настоящия отрицателен установителен иск.

Разгледан по същество искът е **основателен**.

Съдът прие от фактическа и правна страна следното:

Предвид обстоятелството, че съдът намира, че е сезиран с отрицателен установителен иск за недължимост на суми, то счита, че тук доказателствената тежест следва да е общата – всяка от страните носи доказателствената тежест да установи твърдените от нея факти и обстоятелства, както и онези факти и обстоятелства, чието установяване е благоприятно за страната. Съдът намира предвид основните становища на страните изразени първоначално в исковата молба и отговора към ИМ, че между страните не е спорно, че задължението на ищеца Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК 837083941, с. Звегор е било погасено по давност, предвид направените от ответника признания на факти в отговора. В производството ищецът е този, който следва по положителен начин да установи изтичането на претендирания от него погасителен период. Това следва да стане с установяването на тези факти при пълно и главно доказване с конкретни доказателствени искания, каквото доказателствено искане е направено от ищеца с искане за прилагане на пълната документация по договора за кредит. Все пак с оглед процесуалното поведение на страните и признанията на ответника те не е необходимо да бъдат установявани по посочения начин.

В рамките на производството се констатира, че ЗК е сключила Договор №3110606/26.03.1999 г. с ДФЗ по силата на който кооперацията получила чрез стоков кредит стандартни F1 семена за черен маслодаен слънчоглед за производство на стокова продукция срещу задължението да се възстанови фактурната стойност с ДДС на получения стоков кредит, заедно с 2% такса за обслужване. Видно от приложените в преписката фактури, в изпълнение на задължението си по договора, ДФЗ закупило от „Пестицид“ ООД 1000 кг семената за слънчоглед, като от последното била налице издадена фактура, а

впоследствие при приемането на семената от ищцовата кооперация ДФЗ издало друга фактура, както и приемо-предавателен протокол за получаване на семената. Тези задължения на кооперацията не били изпълнени. Страните не установяват извършването на каквито и да са действия по принудително изпълнение на това задължение срещу ищеца. Следва да се приеме, че представения по делото Договор за спогодба от 28.11.2000 г., сключен между страните новира задълженията, но впоследствие няма извършено каквото и да е действие насочено към удовлетворяване на претенциите на ответника, обстоятелство, което се твърди и не се спори между страните.

Предвид изложеното напълно основателно е твърдението на ищеца, че е налице изтекла в негова полза погасителна давност по смисъла на чл.110 от ЗЗД. Това обстоятелство не е спорно между страните и се твърди и от ответника.

Предвид изложеното отрицателният установителен иск следва да бъде уважен като основателен и доказан.

Направените от ищцовата страна разноски са в общ размер от 4500 лв., от които 1150.89 лв. – държавна такса и 3 349.11 лв. адвокатско възнаграждение. Ответника е направил възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение. Материалният интерес в производството е 28 772.22 лв. при този интерес, съобразно правилата на чл.7, ал.2, т.4 на Наредба №1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения минималният размер на адвокатското възнаграждение е 2951.78 лв. Съдът намира, че настоящият правен спор не се отличава нито с правна, нито с фактическа сложност, която да обоснове по-висок размер на възнаграждението от минималния според наредбата. Предвид изложеното намира, че възражението за прекомерност на адвокатския хонорар на ищеца, направено от ответника следва да бъде взето предвид. Ето защо ответника следва да бъде осъден да заплати само 2951.78 лв. адвокатско възнаграждение, колкото е установения минимум, както и 1150.89 лв. – държавна такса или общо ответника следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 4102.67 лв. за сторените в производството разноски.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл.124, ал.1 от ГПК по отношение на Държавен фонд „Земеделие“, ЕИК 121100421, гр. София, бул. „.....“ №136, че Земеделска кооперация „Сила“, ЕИК 837083941, с. Звегор, общ. Хитрино, обл. Шумен, ул. „.....“ №1, представлявана от председателя А.А.К. не дължи на фонда сумата от 28 772.22 лв. (двадесет и осем хиляди седемстотин седемдесет и два лева и двадесет и две стотинки), от които 8000 (осем хиляди) лева главница по договор №3110606/26.03.1999 г. и 20722.22 лв. (двадесет хиляди седемстотин седемдесет и два лева и двадесет и две стотинки) мораторна лихва, натрупана към дата 09.01.2023 г., както и лихвата от тази дата до момента на завеждане на ИМ поради изтекла погасителна давност.

ОСЪЖДА Държавен фонд „Земеделие“, ЕИК 121100421, гр. София да заплати на ЗК

„Сила“, ЕИК 837083941, с. Звегор сумата от 4102.67 лв. (четири хиляди сто и два лева и шестдесет и седем стотинки), представляващи разноските направени в производството от ищеца.

Решението може да се обжалва в двуседмичен срок от връчването му на страните чрез Шуменски ОС пред Апелативен съд гр. Варна.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____